

DUCHOVNÉ OZVENY

ročník XIII.
September
2010

Mesačník farnosti sv. Martina z Tours
Suchá nad Parnou, Košolná, Zvončín

číslo 9

Škola

Drahí farníci, pomaly končia letné prázdniny a tí neskôr narodení, niektorí s väčšou niektorí s menšou radosťou, sa vracajú do školských lavíc, aby ďalej rozširovali svoje poznatky a zlepšovali svoje intelektuálne schopnosti. Tento proces však nekončí opustením školy, ale pokračuje cez celý náš život. Ani ako veriaci nie sme od tohto uchránení, práve naopak. Boh nás učí a vychováva cez celé dejiny spásy, ktoré máme zachytené vo Svätom písme, a podobne cez celý náš život. Pre ľahšie pochopenie uvedme pár príkladov z Biblie. „*Poučuj ich o ustanoveniach a zákonoch a uč ich ceste, po ktorej majú kráčať, a činom, ktoré majú konať.*“ (Ex 18, 20) „*Nauč*

sa, kde je múdrosť, kde je sila, kde je rozumnosť, tak poznáš zároveň, kde je dlhý život, kde žitie, kde je svetlo očí a pokoj.“ (Bar 3, 14) „*Nauč ma plniť tvoju vôľu, lebo ty si môj Boh; na správnu cestu nech ma vedie tvoj dobrý duch.*“ (Ž 143, 10) „*Pane, nauč nás modliť sa.*“ (Lk 11, 1) „*Veď ma vo svojej pravde a uč ma, lebo ty si Boh, moja spása, a v teba dúfam celý deň.*“ (Ž 25, 5) Učme sa teda od nášho Majstra a Učiteľa, využívajme dobre čas a prostriedky, ktoré máme, aby sme mohli na konci našej púte zložiť tú najdôležitejšiu skúšku.

Peter Škultéty

Z minulosti farnosti Suchá nad Parnou

Suchá nad Parnou v 18. a 19. storočí

Suchú neobišli pohromy ani v 18. storočí. Začiatkom 18. storočia, počas protihabsburgského Rákocziho povstania (1707 – 1711) obec dvakrát vypálili cisárske vojská (labanci). Plienili a drancovali obe bojujúce strany. Ako písali pamätníci, bohaté dediny na západnom Slovensku, kuruci „pálili bez toho, že by ich rabovali“.

Následkom nepokojov, rabovania, požiarov, nebola obrozená pôda a šíril sa hlad a epidémia. V roku 1710 a zvlášť v roku 1740 zúrila v Suchej nad Parnou cholera, ktorá si vyžiadala desiatky obetí mužov, žien i detí.

Od júna do konca novembra 1831, sa šírila na Slovensku ázijská cholera. V celej krajine a vo všetkých rečiach kolovali letáky: „*pomerkowania nektere skrzewa Nemos Cholera rečemu*“. Boli to vlastne proti epidemickej návody, cieľom ktorých bolo zabrániť jej šíreniu. Ľudia nesmeli vychádzať do chotárov, dezinfikovali sa studne, pochovávalo sa do spoločných hrobov na určených miestach a pod.

V suchovskej farnosti si vtedy cholera vyžiadala 116 ľudských životov. Prvý jej podľahol mlynár z Košolnej Michal Haluška, poslednou obeťou bol krajičír zo

Suchej Ján Uhlár, ktorý zomrel 14. októbra vo veku 40 rokov.

Najvýznamnejším zásahom do života dedinského obyvateľstva v celej Habsburskej monarchii v 19. storočí bolo zrušenie poddanstva v roku 1848. Znamenalo možnosť uvoľnenia obyvateľstva zo závislosti od zemepána, napríklad zrušilo sa súdne právo zemepána, prestala povinnosť robotovať na panskom a platiť zemepánovi poddanské dane. Daňové a iné povinnosti obyvateľstva boli určené iba voči štátu. Zo šľachtického pôdneho fondu sa vyčlenila urbárska pôda, ktorá sa stala vlastníctvom usadlíkov.

V začínajúcom 19. storočí sa obce dotkli udalosti vo Francúzsku. Máloktoľtorý historický proces koncom 18. storočia poznamenal Európu tak ako Francúzska revolúcia (začala sa 14. júla 1789 a symbolicky „skončila“ 15. decembra 1799).

Suchá nad Parnou v 20. storočí

20. storočie bolo poznačené dvomi svetovými vojnami – prvou svetovou vojnou (1914 – 1918) a druhou svetovou vojnou (1939 – 1945). Padlým v týchto vojnách sú v Suchej postavené aj pomníky. Pomník padlým 1. svetovej vojne zhotovil Ján Koniarek roku 1928. Po rozpade

Škola, fara a obecný dom v Suchej 1928

Rakúsko – uhorskej monarchie bola 28. októbra 1918 vyhlásená Československá republika a Slováci sa k Česko – Slovensku prihlásili Martinskou Deklaráciou slovenského národa 30. októbra 1918.

Najväčším a najrozsiahlejším ozbrojeným konfliktom v dejinách ľudstva, ktorý stál život 45 až 60 miliónov ľudí je druhá svetová vojna. V Európe sa začala 1. septembra 1939. Do Suchej prišli nemeckí vojaci 21. septembra 1944 a obec opustili 27. marca 1945, to sa už blížili sovietske vojská. 1. apríla 1945 2. ukrajinský front pod velením maršala R. J. Malinovského oslobodil Trnavu, došiel k Suchej a ešte do večera dosiahol **obec Košolnú**. Za Košolnou vo vzdialenosti asi dva kilometre od úpätia sa tiahli protitankové zátaras a opevnenie. Tieto zátaras a rozbahnený terén mali zastaviť ich postup.

Druhý ukrajinský front pozostával predovšetkým z jazdeckých a jazdecko-motorizovaných jednotiek generálporučíka I. A. Plijeva (útočili v typickej kozáckej uniforme), ktoré využili rozvodnenú riečku Parnú, v rozvodnenom povodí obišli protitankové zátaras, a tak sa dostali do tylu obrany k blízkosti muničného skladu Nemcov. To Nemcov zaskočilo a rýchlo vyhodili do povetria vlastný muničný sklad nachádzajúci sa len asi dva kilometre od frontovej línie.

Sovietske vojská prišli do Suchej na Veľkonočný pondelok 4. apríla 1945 a zdržali sa tu do 24. apríla 1945. Pri svojom odchode nezabudli vyplieniť okrem iného aj kaštieľ. Podľa domácich sa počas prechodu frontu cez Suchú maršal Malinovský zdržiaval v jezuitskom kláštore v Ružovej doline a štáb 2. ukrajinského frontu v uršulínskom kláštore.

Pri presune brali so sebou hovädzí dobytok, kone a na ošetrovanie zabaveného dobytku si vzali aj desať suchovských mládencov, ktorí šli s vojskami štyri dni a od hraníc na rieke Morava v noci utiekli domov.

Obnovenie ČSR a s ním spojený vstup sovietskych vojsk na územie Slovenska neboli často chápané zo strany obyvateľstva ako oslobodzovanie, ale ako nahradenie jedného teroru novým teromom. Postup demoralizovanej armády často sprevádzali lúpeže, znásilnenia, svätokrádeže v kostoloch. Nezastavili sa ani pred barbarstvom na rehoľných sestrách. Tri rehoľníčky – spasiteľky v Suchej znásilnili.

S postupujúcim oslobodením správu preberali novo utvárané národné výbory. Na vedúce miesta sa dostávali komunisti a odbojári, ktorí mohli svoju legitimitu zdôvodniť zo skutočnosti, že bojovali proti bývalému režimu. Komunisti boli rozhodnutí presadiť svoju moc legálnou cestou. Vo vláde sa zmocnili dôležitých ministerstiev a mohli počítat' i s podporou bývalých partizánov.

Ani povojnová hospodárska situácia nebola veľmi ružová. Zavedol sa lístkový prídelový systém pre zásobovanie potravinami. V obchodoch bolo nedostatok mlieka, chleba, masla a mäsa. Jediné miesto, kde sa dalo všetko zohnať bol čierny trh.

Po februári 1948, keď sa uskutočnil komunistický štátny prevrat a začali sa všade zakladať akčné výbory NF. Februárovým pučom sa formálne dovŕšil dlhodobý proces, riadený z väčšej časti zo Sovietskeho zväzu, ktorý sa začal počas

2. svetovej vojny a pokračoval v rokoch 1945 – 1947, v tzv. predtotalitnej fáze.

Po definitívnom nástupe Československa na cestu budovania socializmu nasledovala druhá vlna znárodňovania, likvidoval sa súkromný obchod a podnikateľská činnosť vôbec.

V roku 1949 sa začali ľuďom odobrat' pozemky a dobytok, ktoré sa sústredili v Jednotnom roľníckom družstve. Nečlenov družstva začala štátna mašinéria najrôznejšími spôsobmi šikanovať. Vyčlenila im pozemky na vzdialenejších miestach chotára, predpisovali im zvýšené kontingenty. Ich neplnenie sa trestalo pokutami, niekedy i väzením. Boli vystavení i psychickému teroru. Roľníkom, ktorí mali deti na školách hrozilo, že nedoštudujú.

Vláda jednej strany priviedla spoločnosť k nehybnosti, hospodárskemu úpadku a naučila ľudí dvojtvárnosti. Koniec roku 1989 priniesol oživenie spoločenského života nielen v celej republike, ale aj v Suchej nad Parnou.

P. Viktor Mišuth, CSsR

Literatúra:

- BABIRÁT, M.: Košolná (1296 – 1996), Vydal Obecný úrad Košolná, 1996.
KOLEKTÍV AUTOROV: Suchá nad Parnou 1251 – 2001, Tripsoft, 2001.
LUKAČKA, J.: Od oslobodenia po prevrat. In: www.krajne.sk
OKRUHLICA, F.: Obchvat Bratislavy a koniec druhej svetovej vojny v Malých Karpatoch. In: www.mozaika.sme.sk
PETRANSKÝ, I. A.: Štát a Katolícka cirkev na Slovensku 1945 – 1946. Nitra: Gramond, 2001.

Mňa sa to netýka

*„Narkomani sú ako perly, ktoré spadli do bahna a stačí ich vytiahnuť a očistiť a budú žiariť ešte viac ako originály“
sestra Elvíra*

Nie som psychológ, pedagóg, sociológ a nie som ani odborník na výchovu či riešenie problémov v rodine. Napriek tomu mi nedá, aby som sa nepodelila s niektorými svojimi úvahami o jednom z mnohých problémov súčasnej doby. Závislosť. Pri počutí tohto slova si ho takmer všetci spojíme s drogou. My starší sme sa v mladosti za železnou oponou stretli so „zahuľeným“ obrazom dlhovlasých hippies, niekde v ďalekej Amerike. A dnešní mladí? Nevieť, a to som mama troch dospelých detí. Koľké mamy pred týmto fenoménom v behu povinností a stresových situácií zatvárajú oči? Napriek tomu, že si myslím, že mám s deťmi dobrý vzťah, viem, že je hranica, za ktorú ma nepustia. Možno, že ten vzťah nie je až taký dobrý.

Slovensko sa otvorilo svetu, aj svetu závislostí. Závislosť od drog, alkoholu, nikotínu, od liekov, od stávkovania, automatov, počítačov ale i od práce, peňazov, od nakupovania, od vecí, od moci... od všetkého, čo nám odoberá časť našej osobnosti a bráni nájsť samého seba. Najbolestivejšie a najtragickejšie sú iste závislosti na návykových látkach, ktoré ničia nielen vzťahy, ale i psychické a fyzické zdravie. Aj v mojom okolí je zopár mladých ľudí, o ktorých s istotou viem, že majú problém s drogou už niekoľko rokov. Väčšinou sa to nezačína v dospelosti, keď už je človek vyprofilovaný, ale v období puberty a v mnohých prípadoch už v predpubertálnom veku. Táto cieľová skupina detí je najzraniteľnejšia a najdôverčivejšia. Ak si

niekto myslí, že jeho sa to netýka, je podľa mňa na veľkom omyle. Ak o probléme neviem, neznamená to, že neexistuje. Ak sa to netýka dnes nás, našich detí, môže sa to zajtra týkať našich vnúčat, neterí, synovcov, ich kamarátov... Detí, ktorým sme tento svet pripravili my, dospelí a dovolili sme, aby sa to vôbec mohlo diať. Ak si ešte stále myslíte, že vás sa to netýka, môže sa to zmeniť v momente, keď sa vy alebo niekto z vašich blízkych stane terčom útoku narkomana, ktorý nechce ublížiť, len nutne potrebuje peniaze na drogu. Ak si ešte stále myslíte, že vás sa to netýka, môže sa vás to týkať, keď peniaze, čo mohli ísť na váš dôchodok, pôjdu na liečenie drogových závislých.

Nechcem však moralizovať. Zámer, prečo som sa rozhodla venovať tejto téme, je podať informáciu o tom, že riešenie a pomoc existuje. Iste vo viacerých liečebniach na Slovensku pracujú mnohí vynikajúci odborníci. Mňa však oslovila Komunita Cenacolo, s ktorou som sa prvýkrát „naživo“ stretla v Medžugorí. Je to kresťanské združenie, ktoré prijíma stratených mladých ľudí, nespokojných, búriacich sa, zúfalých, unavených, ktorí chcú nájsť samy seba, radosť a zmysel života. Nie je to liečebňa, je to škola života založená na myšlienke, že problém s drogou vzniká v rodine a len rodina môže problém zastaviť. V roku 1983 založila rehoľná sestra Elvíra v Saluze neďaleko Turína dom, v ktorom sa rozhodla pomáhať najmä mladým ľuďom, ktorí nevedia žiť. Dnes je vo svete okolo 60 takých domov v Taliansku, Chorvátsku, Rakúsku, Poľsku, Bosne a Hercegovine, Írsku, Francúzsku, Rusku, Brazílii, Mexiku, Peru, Argentíne... Jeden z nich je i na Slovensku, v Kráľovej pri Senci. Je úžasné, že jedna malá žena svojím rozhodnutím ovplyvnila životy tisícich mladých ľudí a ich rodín

na celom svete. Je úžasné vidieť a počuť svedectvá vyrovnaných optimistických mladých ľudí, ktorí ešte pred niekoľkými rokmi boli len narkomanmi, „odpadom“, ktorému nikto nedával šancu.

Komunita Cenacolo bola Pápežskou radou pre laikov v roku 2009 uznaná ako Medzinárodné súkromné združenie veriacich. Dvere do nej sú otvorené každému, veriacemu i neveriacemu, kto cíti, že potrebuje pomoc. Mladým sa v komunite predkladá jednoduchý spôsob života rodného štýlu, s odkrývaním darov práce, priateľstva a viery v Božie Slovo. Pobyt v komunite je veľmi náročný. Nie telesným utrpením, ale dodržiavaním režimu, čo je pre každého závislého problém. Komunita Cenacolo je postavená na troch základných pilieroch modlitba, práca a priateľstvo. Tí, ktorí do nej prichádzajú so zámerom skutočne sa naučiť žiť, sú vždy úspešní. Jedným z dôvodov je to, že liečiteľmi sú tí mladí ľudia, ktorí už časť cesty prešli a sú „v obraze“. Vedia pochopiť, čo mladý človek prežíva, keď pociťuje, že ho nikto nemá rád, keď necíti žiadne uznanie, keď nenachádza ucho, ktoré by vypočulo jeho starosti, ale i radosti, jeho názory.

Vyrovnanie sa so závislosťou je veľmi ťažké a jestvuje iba nepatrný počet jedincov, ktorí to dokážu sami. Najväčší počet mladých závislých ľudí trpí svojou závislosťou doma alebo na ulici a nevedia si pomôcť. Ich tragédiou sú neinformovaní, hanbiaci sa rodičia. Pomoc závislým a ich rodičom ponúka piešťanské občianske združenie „Pomoc ohrozenému dieťaťu“, ktoré už celé roky organizuje kolokviá – predstupové pohovory do komunity Cenacolo pre záujemcov z celého Slovenska. Pritom nemusí ísť vždy len o prípady závislosti od drog. Riešia sa aj prípady detí s nezvládnuteľnou povahou alebo všetkých tých, ktorí zišli z cesty.

Klubové stretnutia sú každý týždeň v piatok v Piešťanoch na 9. základnej škole na ulici F.E.Scherera 40. Stretnutia začínajú o siedmej večer, trvajú niekedy až do tretej rána nasledujúceho dňa. Môže prísť každý, aj bez predchádzajúceho dohovoru.

Tiež som sa jedného stretnutia zúčastnila. Na „náčuvách“ som si uvedomila, koľko problémov je v našich rodinách, akí sme my rodičia často zahľadení do seba, aké zúfalé výkriky nám adresujú naše deti. Akú pokoru vyžaduje od pyšného, v kariére úspešného otca priznať pred skupinou neznámych ľudí, zlyhal som, ale chcem to napraviť, chcem pomôcť môjmu synovi, dcére. Otec troch drogových závislých detí, autor Viliam Nagy, spísal rodinnú kroniku a inicioval vznik klubu postihnutých rodičov. Jeho kniha *Anjel narkomanov* je autentickým príbehom rodinnej tragédie spojenej s drogou: „Je májová noc. Sedím na rozheganej stoličke v starom ošarpanom dome. Malý zabudnutý majer, vzdialený od civilizácie, ukrýva dve desiatky mladých, narušených ľudí. Na posteli pri okne leží môj syn Peter. Spí. Teraz už vyzerá kľudný. Mám z toho nepríjemný pocit, pretože okovy, ktorými je pripútaný o radiátor, som mu nasadil ja. Nedalo sa inak. Peter je totiž narkoman.“

Aj preto existuje Komunita Cenacolo ponúkajúca pomoc tam, kde na prvý pohľad už nie je východisko. Aby sme svojim deťom nemuseli dávať okovy, ale aby sme im, zraneným a uboleným, dali nové krídla, o ktoré sme ich svojim necitlivým prístupom a nevšímavosťou pripravili. Pri písaní článku som sa opierala o informácie zo stránky www.cenacolo.sk. Ak som ním pomohla čo len jednému mladému človeku alebo jeho rodičom v rozhodovaní, kam sa obrátiť, mal zmysel... Aj mňa sa to týka...

Daniela H.

Apoštolát modlitby na mesiac september:

- **Všeobecný:** Aby v menej rozvínutých častiach sveta ohlasovanie Božieho slova obnovilo ľudské srdcia a povzbudilo ich do aktívnejšej práce pre spoločenský pokrok.
- **Misijný:** Aby sme sme otvorili svoje srdcia láske a ukončili početné vojny a konflikty, pre ktoré stále trpí náš svet.
- **Úmysel KBS:** Aby sme na prihovor Sedembolestnej Panny Márie, Patrónky Slovenska, aktívne prispievali k zachovaniu dedičstva otcov a k oživeniu praktického života viery v krajine.

DUCHOVNÉ OZVENY

Farský mesačník

Vychádza poslednú nedeľu s dátumom nasledujúceho mesiaca.

Vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Suchá nad Parnou, č. 431, PSČ 919 01. Tel.: 033 / 55 80 144.
šéfredaktor:

JCLic. Peter Škultéty, administrátor

e-mail: suchanadparnou@fara.sk

grafická úprava: Ing. Peter Spusta

e-mail: spusta8@mail.t-com.sk

www.suchanadparnou.fara.sk

náklad: 400 výtlačkov

S povolením Arcibiskupského úradu

v Trnave, dňa 3.8.1998, č. 2663/98

Registrácia MK SR, č. 1/2001

ISSN 1337-5849

Cena: dobrovoľný príspevok

august v našej farnosti

pokrstení:

* 14. 5. 2010 Michaela Fraňová, Trnava

* 19. 7. 2010 Paulína Orlická, Košolná

* 26. 7. 2009 Viktor Kretter, Pezinok

* 28. 2. 2009 Patrik Lückl, Viedeň

* 17. 3. 2010 Vivien Lückl, Viedeň

* 16. 7. 2010 Róbert Kovačič, Suchá

* 23.11.1999 Sandra Budkeová, Viedeň

zosnuli:

† 3. 8. Michal Riška, Zvončín, 75 r.

† 16. 8. Eliáš Záhradník, Suchá, 69 r.

Výročia, pripravované akcie

9.9.

biskupská vysviacka

Mons. ThDr. František Tondra,
diecézny biskup (1989), Spiš

9.9.

biskupská vysviacka

Mons. Dominik Kaľata, SJ,
pomocný biskup vo Freiburgu (1955),
Nemecko

15.9.

biskupská vysviacka

Mons. kardinál Jozef Tomko, emeritný
arcibiskup, bývalý prefekt Kongregácie pre
evanjelizáciu národov (1979), Košice, Rím

18.9.

biskupská vysviacka

Mons. ThDr. Marián Chovanec,
pomocný biskup (1999), Nitra

25.9.

biskupská vysviacka

Mons. ThDr. Tomáš Galis,
biskup (1999), Žilina

28.9.

výročie smrti pápeža Jána Pavla I. (1978)

FARSKÉ OZNAMY

Bohoslužby na september

Rozpis svätých omši je orientačný, rozhodujúce sú farské oznamy

Sv. omše v týždni

utorok až piatok v Suchej o 18.00

streda v Košolnej o 17.00

štvrtok vo Zvončine o 17.00

štvrtok v Suchej po sv. omši tichá adorácia do 19.00

Sv. omše v nedeľu a vo sviatok

5. septembra – 23. nedeľa v Cezročnom obd.

18.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

8. septembra – Narodenie Panny Márie

18.00 – Suchá

12. septembra – 24. nedeľa v Cezročnom obd.

18.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 9.00 – Suchá;

10.30 – Košolná, hody

14. septembra – Povýšenie Svätého kríža

17.00 – Košolná, titul kostola;

18.00 – Suchá

15. septembra – Sedembolestná Panna

Mária, patrónka Slovenska

7.30 a 10.30 – Suchá;

9.00 – Košolná; 9.00 – Zvončín

19. septembra – 25. nedeľa v Cezročnom obd.

18.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

26. septembra – 26. nedeľa v Cezročnom obd.

18.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Košolná

September 2010

Cezročné obdobie

St 1 Egídius, opát

Št 2 Ingrida, rehoľníčka

Pi 3 Gregor Veľký, pápež, učiteľ Cirkvi

So 4 Rozália

Ne 5 23. nedeľa v cezročnom období

Po 6 Zachariáš, prorok

Ut 7 sv. košickí mučeníci

St 8 Narodenie Panny Márie

Št 9 Peter Claver, kňaz

Pi 10 Mikuláš Tolentínsky, kňaz, rehoľn.

So 11 Emilián, biskup

Ne 12 24. nedeľa v cezročnom období

Po 13 Ján Zlatoústý, biskup, uč. Cirkvi

Ut 14 Povýšenie Svätého kríža

St 15 Sedembolestná Panna Mária
(Kántry)

Št 16 Kornel, pápež a Cyprián, biskup, muč.

Pi 17 Róbert Bellarmín, biskup, uč. Cirkvi
(Kántry)

So 18 Jozef Kupertínsky (Kántry)

Ne 19 25. nedeľa v cezročnom období

Po 20 O.K.Taegon a P.Ch.Hasang a spol.
mučeníci

Ut 21 Matúš, apoštol, evanjelista

St 22 Emerám, biskup, mučeník

Št 23 Pio z Pietrelciny, kňaz

Pi 24 Panna Mária de´Mercede

So 25 Kleopas

Ne 26 26. nedeľa v cezročnom období

Po 27 Vincent de Paul, kňaz

Ut 28 Václav, mučeník

St 29 Michal, Gabriel, Rafael, archanjeli

Št 30 Hieronym, kňaz, učiteľ Cirkvi